

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

WINCENTY WITOS

(1874-1945)

Katalog wystawy

Kielce, 1994

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

WINCENTY WITOS
(1874-1945)

Życie i działalność

Katalog wystawy

Kielce, 20 styczeń - 10 luty 1994

Scenariusz - Barbara Markiewicz-Kuźma
i opracowanie katalogu Ewa Piotrowska
Elżbieta Stec

Dobór materiału - Zespół Czytelni Czasopism
i współpraca i Działu Informacyjno-Bibliograficznego WBP

Oprawa plastyczna - Edward Biela

Miejsce ekspozycji: Czytelnia Czasopism WBP
ul. Pocieszka 17

79 Wyl. WBP

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach
25-303 Kielce Rynek 5 Tel. 470-74
Odbito...200.....egzemplarzy

Włodzisław Winiarczyk

"Gdy się dobrowolnie oddaje życie swe,
to się je sprzedaje drogo: za ideały."

"Ażebym rządzić dobrze, trzeba mieć siłę,
trzeba mieć rozum."

"O ile się trzeźwo patrzy na to wszystko u nas
to się ma wrażenie jakiegoś zakłętego koła,
w którym chodzą zaczadzeni ludzie, nie mogąc,
czy nie chcąc wydostać się na świeże powietrze.
To wszystko jednak musi się skończyć, jeśli
chcemy poprawy, a poprawę tę trzeba zacząć
od razu i trzeba zacząć od źródła."

"Albo będziemy wolnymi obywatelami swojego
suwerennego Państwa, albo niewolnikami przez
świat pogardzanymi. Tu się nikt nie powinien
uchylać od współpracy, odgrywać roli widza
ani być odsunięty bez ważnych powodów. Pomni
przeszłości, budując w warunkach jak najtrud-
niejszych, baczmy pilnie, ażeby do tego gmachu
nie dostały się zarazki zgnilizny i rozkładu
mające go zniszczyć, gdy on ma stać wiecznie."

W

Wincenty Witos

"Niezawodnie rozumny był ten człowiek,
który powiedział, że historia jest
mistrzynią narodu. Chcemy czytać
w niej, chcemy się z niej uczyć..."

W.Witos

Wystawę poświęcamy Wincentemu Witosowi, wybitnemu przywódcy ruchu ludowego i politykowi, w 120 rocznicę Jego urodzin.

Wykorzystujemy materiały własne (książki, czasopisma, fotoserwisy) oraz kserokopie i fotografie z Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach.

Uzupełnienie stanowią dwa obrazy olejne ("Portret Witosa" i "Dom na Dwudniakach") wypożyczone przez Zarząd Wojewódzki PSL w Tarnowie. Oba instytucjom uprzejmie dziękujemy.

Materiały eksponujemy w działach:

- I. Życie i działalność W.Witosa
- II. Wincenty Witos w karykaturze i satyrze

I. ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ W. WITOSA

GABLOTA I

1. ŚWIADECTWO urodzenia W.Witosa. Wierzchosławice 21 stycznia 1874 r. Kserokopia.
2. LEGITYMACJA poselska W.Witosa nr 353 z datą 27 stycznia 1927 r. Zdjęcie.
3. LEGITYMACJA W.Witosa - członka Stronnictwa Ludowego. Zdjęcie.
4. PASZPORT dyplomatyczny W.Witosa z datą 8 luty 1924 r. Zdjęcie.
5. KARTA rozpoznawcza W.Witosa z dn. 9.1.1942 r. Zdjęcie.
6. KARTA rozpoznawcza W.Witosa z dn. 3.VII.1942 r. Zdjęcie.
7. GOSPODARSTWO W.Witosa w Wierzchosławicach. Zdjęcie.
8. WINCENTY Witos w swoim gospodarstwie. Zdjęcie.
9. WINCENTY Witos orzący ziemię. Zdjęcie.
10. "MOJE postanowienie". Wierzchosławice dnia 10 czerwca 1942 roku. |Testament Wincentego Witos. Kserokopia|.

GABLOTA II

11. LIST pos. Witos do Włościan. "Głos Ziemiański" 1920 nr 18 s. 403-404.
12. LISTY W.Witosa do chłopów. |3 kserokopie|.
13. PRZESILENIE rządowe |notatka dot. tworzenia I gabinetu Witos|. "Kurier Warszawski".Wydanie poranne 1920 nr 171 s.1, nr 172 s. 1-2.
14. "REFORMA rolna" p. Witos. "Głos Ziemiański" 1920 nr 10 s.220.
15. WYMIANA depez Millerand - Witos |Prezydent Rzeczypospolitej Francuskiej P.Millerand - Prezydent Rady Ministrów W.Witos|. "Kurier Poranny" 1920 nr 270 s.2.

Периодический

Wetzel[illegible]

Operation sig stige bromne sig udfærdig
i færd paa last udført til skæret
o. herhos droling 'cass' a x p s medt. drey
lyt. skæret er mig i sig. Smeder mig skæret
vymatit.

Indonesian and Chinese postmen in the
the way to the island.

Przyjemnie się tu na miłe potrawianie najpiękniej
upieczonych trzech kłódek naprawy pnia zimowego
a swego czasu stworzonego podług, w którym to kłódku
omawiając takie ścieżki i pnie, w których
ścieżkach i akcie wojny smutnej. Stąd się odda
kaidem co należy do czasu mi, waz, zapomnieli
zrobić o nich i innych i w ten sposób można było
jest w kłódku stworzonego o jego pracy zapomnieli

GABLOTA III

16. CHŁOP współczesny w zwierciadle prasy [fragmenty] : "Ewolucja gatunku chłopa politycznego". "Chłop realistyczny". "Głos Ziemiański" 1920 nr 15 s. 334-335 [przedruk z: Dziennik Powszechny 1920 nr 127 i 136]
17. RODZINA prezydenta ministrów Witosy [fotografia przedstawiająca jego żonę, zięcia, córkę i wnuczkę]. "Kalendarz Centralnego Związku Kółek Rolniczych" na Rok Pański 1921. - Warszawa 1920, s. 55.
18. UCHWALENIE Konstytucji [Marcowej 1921 - w okresie urzędowania gabinetu Witosy - fotografie]. "Tygodnik Ilustrowany" 1921 nr 13 s. 207.
19. USTAWA Konstytucyjna z dnia 17-go marca 1921 r. [fot.]. "Tygodnik Ilustrowany" 1921 nr 13 s. 194 [kserokopia].
20. WINCENTY Witos [fot. z krótką notatką na temat objęcia stanowiska prezydenta ministrów]. "Kalendarz Centralnego Związku Kółek Rolniczych" na Rok Pański 1921. - Warszawa 1920, s.38.

GABLOTA IV

21. CO ANTROPOLOG i etnograf sądzi o czasach jakie przeżywamy [fragment dot. Wincentego Witosy]. "Myśl Niepodległa" 1924 nr 694 s. 70.
22. DĄBSKI i Witos [fragment]. "Myśl Niepodległa" 1926 nr 811 s. 282-283.
23. GŁÓD a Wincenty Witos. "Myśl Niepodległa" 1924 nr 722 s. 515.
24. PRZEDSTAWICIELE Stronnictw w Sejmie i Senacie [fot. m.in. Wincenty Witos jako prezes PSL Piast]. "Tygodnik Ilustrowany" 1923 nr 14 s. 222-223.

GABLOTA V

25. |KORRESPONDENCJA W. Witosa z ks. Feliksem Podgórnikiem. R. 1933 Kserokopie|.
26. LUNIEWSKI Antoni: Główna przyczyna wewnętrznej słabości Państwa Polskiego |fragmenty dot. W.Witosa|. "Tekka Stańczyka" 1929 z.1 s. 35-36, 39-40.
27. ULICE Warszawy w dniach 12,13 i 14 maja |1926 r. w czasie przewrotu majowego - fragmenty ; fot.| ; Nowy Rząd Rzeczypospolitej Polskiej |po zgłoszeniu dymisji 14 maja 1926 r. przez Witosa|. "Tygodnik Ilustrowany" 1926 nr 21 s. 366-367.
28. WITOS Wincenty. Po przewrocie //W: Józef Piłsudski w opiniach polityków i wojskowych / wyboru dokonał i wstępem opatrzył Eligiusz Kozłowski. - Warszawa, 1985. - S. 21-45
29. WITOS Wincenty: Poseł Wincenty Witos w odpowiedzi na "manifest" senatora Jakóba Bojki. "Piast" 1927 nr 45 |Kserokopia|.

GABLOTA VI

30. WITOS Wincenty: Dziennik. Cz.1. Oprac. Eugeniusz Karczewski, Józef Ryszard Szaflik. "Kultura" 1987 nr 37 s. 6-7.
31. WITOS Wincenty: Mój pobyt w Brześciu. "Nowa Kultura" 1958 nr 14-15 s. 3-4, il.
32. |WITOS Wincenty|: Pamiętajcie. |"Piast" 1934 nr 26. Kserokopia artykułu|.

GABLOTA VII

33. |Korespondencja W.Witosa z Ignacym Paderewskim. R. 1934-1936. Kserokopie listów|.
34. MIOUCHOWSKA Maria: Bibliografia pism i przemówień Wincentego Witosa. "Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego" 1966 nr 8 s. 460-504.

ZAKŁAD HISTORII RUCHU LUDOWEGO PRZY NK ZSL

Wincenty Witos

MOJA TUŁACZKA

przygotował do druku
biografią Wincentego Witosa
poprzedził
JÓZEF RYSZARD SZAFLIK

LUDOWA SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA

35. WINCENTY Witos. Moja tułaczka / przygot. do dr. bibliografią W. Witosą poprzedził Józef Ryszard Szaflik. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1967. - IX, 649 s.: il., portr.
36. WITOS Wincenty. Moje wspomnienia / przedm. i oprac. Antoni Czubiński [i in.]. - Wyd. 2. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1981. - 586, |2| s.
37. WITOS Wincenty. O celach polityki ludowej. - Cieszyń: druk. P. Mitrega, |ok. 1920|. - 15 s.
38. |WITOS Wincenty|. Wstęp do Pamiątek. |Zdjęcie|.
39. WITOS Wincenty. Wybór pism / wstęp, szkic biograficzny i oprac. Jana Borkowskiego. - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1989. - 431, |1| s.
Indeks.
40. WITOS Wincenty. Wybór pism i mów. - Lwów: "Wiś", 1939. - VII, 324 s., |1| k. tabl.: 1 portr. - (Biblioteka Dziejów i Kultury Wsi ; t. 11)
Bibliogr. s. 305-318. - Indeks.

GABLOTA VIII

41. BORKOWSKI Jan. Od Waryńskiego do Witosy : ruch robotniczy a chłop i ludowcy w Polsce. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1984. - 486, |1| s.
Indeksy
42. O WINCENTYM Witosie / przedm. i wybór Franciszek Ziejka. - Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1983. - 195, |1| s.
43. O WINCENTYM Witosie : relacje i wspomnienia / zebrał i oprac. Jan Borkowski. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1984. - 589, |1| s.: faks., fot.
Noty biograficzne autorów wspomnień s. 553-566.
Indeks nazwisk s. 567-587.
44. OLCHOWICZ Konrad. Ćwierć wieku z "Kurierem Warszawskim" : (1914-1939). - Kraków, 1974. - S. 299-302 : "Chłop potęgą jest i basta...".
Wspomnienie o Wincentym Witosie.

75
27
T.

Kielce Dziś i jutro
Prezydencie!

Na spotkanie mi życzenia i pozdrowienia
od p. Korfandego, Bordis i Bordis serdecznie
dziękuję, ileż jest dla Pana ad rielos
najprzyjemniej i najprzyjemniej.

Żałuję, że tego poranka, nie wybrałem się do
Francji miłym i miłym i jest to ostatnie.

Nie udało się gdzie posłać francuski, nie dostał
miał termin w sprawie dokumentu do podróży.

Do Polski i do Polski nie udało. Obawiam się
iż ciążących i ciężkich i ciężkich do którego się przy-
czyniła mi tylko i tylko i tylko. Wierzę i
druga strona, która mając ogromną masę
iż i postać i postać i postać, prorożek i ciekaw.

W wyrażeniu znużenia

Amia 5-1.

W. Witos

przebiegi

List do Ignacego Paderewskiego

45. PIGOŃ Stanisław. Na drogach kultury ludowej : rozprawy i studia. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1974. - 663 s.
Indeks.
46. PIGOŃ Stanisław. Poprzez stulecia : studia z dziejów literatury i kultury. - Warszawa, 1984. - S. 694-738 : Wincenty Witos jako pisarz i mówca.
47. SINGER Bernard. Od Witosy do Sławka. - Warszawa: "Verum", 1970. - 397 s.
48. ZAKRZEWSKI Andrzej. Od Stojanowskiego do Witosy. - Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. - 80 s.:faks.,fot. - (Dzieje Narodu i Państwa Polskiego)
49. ZAKRZEWSKI Andrzej: Wincenty Witos chłopski polityk i mąż stanu. - Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1978. - 428,|1|s.:fot., faks.,portr.
Indeks.
50. ZAKRZEWSKI Andrzej. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne, literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza Tazbira. Seria 3. - Warszawa, 1992. - S. 239-268,il.

II. WINCENTY WITOS W KARYKATURZE I SATYRZE

GABLOTA IX

51. BUCHNER Wł.: Z powodu artykułów Wincentego Witosy o Wł.Grabskim |w|. "Mucha" 1926 nr 3 s.2.
52. GARLICKI Andrzej. Pierwsze lata drugiej Rzeczypospolitej. - Warszawa, 1989. - S. 14 : Poseł Witos jako suweren. Karykatura K.Sichulskiego.
53. HEMAR Marian: Nagrobki wielkich, acz jeszcze żyjących Polaków |wiersz. W treści m.in. W.Witos|. "Cyrulik Warszawski..." 1926 nr 1 dodatek |s.2|.
54. NAŁĘCZ Tomasz. Rządy Sejmu 1921-1926. - Warszawa, 1991. - S. 35 : Na drzewie rządowym |rysunek satyryczny|.

Obrazek z historii literatury polskiej

(jako ilustracja do zjazdów: Piastowców, Obozu Wielkiej Polski i Biskupów)

Z. Gormański

„Rozmowa między panem, wótem i plebanem”
(Dmowskim, Witosem i arcyb. Teodorowiczem)

55. NAŁĘCZ Tomasz. Rządy Sejmu 1921-1926. - Warszawa, 1991. -
S.12 : |rysunek satyryczny przedstawiający Witosą|.
56. PRZEWROT majowy w mieszkaniu endeka |rysunek satyryczny|. "Cyrulik
Warszawski..." 1926 nr 17 s.1.
57. W DNIU 14 maja 1926 roku |rysunek satyryczny|. "Mucha" 1926 nr 22
s.8.
58. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne,
literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza
Tazbira. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S. 247 : Wincenty Witos
w karykaturze (z orderem i wstęgą Orła Białego), rys. Jan Skotnicki.
59. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne, lite-
rackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza Tazbira
. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S.240 : Wincenty Witos, rys.
Kazimierz Sichulski.

GABLOTA X

60. CZERMAŃSKI Z. : Obrazek z historii literatury polskiej : "Rozmowa
między panem, wójtem i plebanem" (Omowskim, Witosem i arcyb. Teodoro-
wiczem). "Cyrulik Warszawski" 1926 nr 29 s.1. |rysunek satyryczny|.
61. CZERMAŃSKI Z.: Poseł Witos znów na widowni. "Cyrulik Warszawski..."
1926 nr 27 s.6.
62. NAŁĘCZ Tomasz. Rządy Sejmu 1921-1926. - Warszawa, 1991. - S. 43 :
Na rozdrozu | rysunek satyryczny przedstawiający Witosą|.
63. PiK: Historia literatury polskiej w obrazkach : "Księga ubogich"
(J.Kasprowicza) |W.Witos i W.Korfanty. Rysunek satyryczny|.
"Cyrulik Warszawski..." 1926 nr 6 s.8.
64. POSEŁ Wincenty Witos zjawił się w sejmie |rysunek satyryczny|.
"Cyrulik Warszawski..." 1926 nr 6 s.1.
65. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne,
literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza
Tazbira. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S. 253 : Karykatura
Witosy w piśmie satyrycznym "Wróble na Dachy".

66. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne, literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza Tazbira. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S. 255 : "Nos-talgia". Witos i Bartel w karykaturze Mieczysława Piotrowskiego.

GABLOTA XI

67. BUCHNER Wł.: Nie robić eksperymentów |w|. "Mucha" 1927 nr 52 s.2.
68. CHMIELEWSKI H.: Witos na rozdrożu |rysunek satyryczny|. "Mucha" 1927 nr 7 s.7.
69. DASZEWSKI W.: Koła Sejmowe |rysunek|. "Cyrulik Warszawski..." 1929 nr 41 s.1.
70. NIEUSTANNI trzech Królowie nasi |rysunek satyryczny|. "Mucha" 1927 nr 1 s.1.
71. NOC Sylwestrowa w Wierchosławicach |rysunek satyryczny|. "Mucha" 1927 nr 52 s.8.
72. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne, literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowskiej i Janusza Tazbira. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S. 252 : Wincenty Witos w karykaturze |rys. Kazimierz Majewski|.
73. ZAKRZEWSKI Witold. Wincenty Witos // W: Życiorysy historyczne, literackie i legendarne / pod red. Zofii Stefanowicz i Janusza Tazbira. - Warszawa, 1992. - S. 239-268. - S.245 : Wincenty Witos z Józefem Piłsudskim w karykaturze "Gazety Porannej".

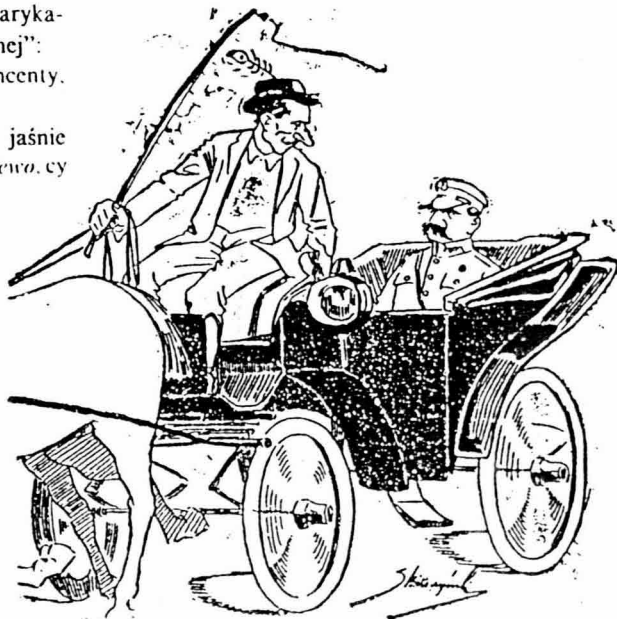
GABLOTA XII

74. CZERMAŃSKI Z.: Generał Sikorski znów porozumiewa się z pp. Witosem i Korfantym. |rysunek satyryczny|. "Cyrulik Warszawski..." 1927 nr 45 s.8. |Kserokopia|.
75. CZERMAŃSKI Z.: Politycy przedmajowi w repertuarze pani Zuli Pogorzelskiej : (w wykonaniu pp. Hałera, Sikorskiego, Omowskiego i Witos). "Cyrulik Warszawski..." 1927 nr 4 s.1. |rysunek|.

244. Wincenty Witos z Józefem Piłsudskim w karykaturze „Gazety Porannej”:

Jedźcież, Wincenty, prędczej!

— Kiej, proszę jaśnie pana, cy na *lewo*, cy na *prawo*

Na rozdrożu.

Witos: - Dojechałem na samochodzie rządowym do kresu mojej kariery, a teraz co dalej? Czy siać w polu grykę, czy siać wśród ludu zgodę, która się przeze mnie rozbiła?

<http://sbc.wbp.kielce.pl/>

76. DASZEWSKI W.: P.Adam Grzymała-Siedlecki wystąpił przeciwko szarpaniu reputacji posła Witosza w Kabaretach |rysunek satyryczny|. "Cyrułik Warszawski..." 1929 nr 47 s.4.
77. JAK wyglądałby Plac Saski w Warszawie, gdyby projekt jego upiększenia powierzono:... Witosowcom ... |rysunek satyryczny|. "Mucha" 1927 nr 7 s.4.
78. KOPCZYŃSKI T.: Projekty pomników dla "zasłużonych" Polaków | rysunek : pomnik Wincentego Witosza|. "Cyrułik Warszawski..." 1929 nr 18 s.8.
79. OPOZYCJA w Sejmie | rysunek satyryczny|. "Mucha" 1928 nr 19 s.7
80. PIOSNKA Witosza | wiersz i rysunek satyryczny|. "Mucha" 1928 nr 28 s.5.

"... Czytając wszystko, co mi tylko dano, przypominam sobie, że między innymi czytałem różne dzieła Ignacego Kraszewskiego, T.T. Jeża, Mikołaja Reja, Frycza Modrzewskiego, Zygmunta Krasińskiego, Ignacego Krasickiego, Pismo Święte ks. Wujka, Żywoty świętych i Kazania Sejmowe ks. Piotra Skargi, Pamiątniki Jana Chryzostoma Paska, Wieczory pod lipą, wszystkie wówczas istniejące dzieła Henryka Sienkiewicza, Żeromskiego, Przybyszewskiego, Encyklopedię Orgelbranda, dzieje rewolucji francuskiej, włoskiej, powstań węgierskich, kilka książek o Napoleonie, powieści Tołstoja, Zoli, Jokaja i wielu innych pisarzy krajowych i zagranicznych. Ponad to - wszystkie utwory Mickiewicza, Konopnickiej, Słowackiego, Pola, Brodzińskiego, Kochanowskiego, Goszczyńskiego i innych polskich poetów ; szereg książek dotyczących wojen rzymskich i greckich, historii papieżstwa, filozofów i mędrców świata chrześcijańskiego, dzieje Słowiańszczyzny, zmaganie się jej z nawałą germańską itd. Poza tym całe stosy książek treści politycznej, społecznej i gospodarczej, jak również broszur aktualnych, w tym czasie wydawanych..."

Wincenty Witos

